

4 *

Moralsk sluttstrek for jødernes skjebne i Norge

26. november 1942 ble 532 norske jøder deportert til Tyskland. I dag, på den norsk-jødiske minnedagen, skal Norges moralske og økonomiske ansvar for norske jøder under og etter 2. verdenskrig markeres.

INGRID
THORBJØRNSRUD, NTB

Setter sluttstrek. Utbetalingen av erstatninger til norske jøder er nå avsluttet.

- Vi markerer hvert år minnedagen over de i alt 767 norske jødene som ble deportert under holocaust. I år blir det i tillegg en meget viktig historisk markering der vi får anledning til å takke den norske regjeringen for dens holdning overfor det jødiske samfunnet, sier styremedlem Berit Reisel i Det Mosaiske Trossamfund i Oslo.

En brøkdel

450 millioner kroner har Regjeringen tilbakebetalt til jødiske enkeltpersoner og organisasjoner for de økonomiske tapene de led under 2. verdenskrig. Dette beløpet tilsvarte i 1997 de 24 millionene som ved krigens slutt sto på Quisling-regjeringens konto «Den jødiske fellesmasse» i Norges Bank.

- Det er umulig å beregne hvor store økonomiske tap jødene i Norge faktisk led. Bare en brøkdel av de verdiene som ble beslaglagt, havnet på denne kontoen. Mye forsvant til østfronten, til Tyskland eller til ulike nazi-organisasjoner, sier Berit Reisel.

I tillegg måtte jødene selv betale for sin deportasjon. Selv etter at en person var drept ble vedkommende avkrevd skatter og avgifter av den norske staten, også i årene etter krigen.

Bare 25 norske jøder kom tilbake fra konsentrasjonsleirene.

Troverdigheten tilbake

- Alle i det norsk-jødiske miljøet har slektninger som forsvant. For oss blir søndag en viktig dag. Erstatningsoppgjøret har gitt mange av oss verdigheten og troverdigheten tilbake. Vi visste at det som ble gjort mot oss var galt, og endelig vedsto noen seg ansvaret, sier Reisel.

- For Norge var dette et viktig oppgjør, både moralsk, etisk og økonomisk. Dette er en annen side av holocaust, hvor det også er blitt belyst hvordan det teknisk og byråkratisk sett var mulig å konfiskere jødernes eiendom. Slik sett har vi

Tilfreds. Oppgjøret ga norske jøder verdigheten tilbake, sier Berit Reisel i DMT.

Kommer.
Statsminister
Jens
Stoltenberg

Kommer.
Minister og
overrabbiner
Michael
Melchior

fått historien vår tilbake, fremholder hun.

Det var i mars 1996 Justisdepartementet oppnevnte en komité som skulle granske hva som skjedde med jødisk eiendom i Norge under og etter annen verdenskrig. 23. juni 1997 ble komitéens to rapporter overlevert daværende justisminister Gerd Liv Valla. Regjeringen valgte å ta utgangspunkt i mindretallets konklusjoner. 4. mars 1999 besluttet Stortinget å bevilge 450 millioner kroner i erstatning - 250 millioner til jødiske organisasjoner, som blant annet skal brukes til å opprette et holocaustsenter i Vidkun Quislings residens «Villa Grande», og 200 millioner til enkeltpersoner.

Plakett

Det er de jødiske samfunnene i Oslo og Trondheim som inviterer til markeringen i Universitetets Gamle Festsal. Statsminister Jens Stoltenberg, justisminister Hanne Harlem og representanter for Stortinget skal være til stede, sammen med den norske overrabbineren Michael Melchior.

Statsministeren vil få overrakt en plakett med følgende tekst: «Gjennom det norske Stortings beslutning av 11. mars 1999 om «det historiske og moralske oppgjør med behandlingen i Norge av den økonomiske likvidasjonen av den jødiske minoritet under 2. verdenskrig», fikk jødene i Norge sin oppreisning og plass i nasjonens historie, 54 år etter Holocaust».